

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifideliu[m]

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

Penite[n]tia qu[and]o sit op[eri]s.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

que nec ocul⁹ vidit nec aur⁹ audiuit. nec
in cor hominis ascēdit immo nec ea nu-
merare potes. Unde dixit domin⁹ ad
abraam. Hūspice celū: si numerare po-
tes stellas. sic nec gaudia celi.

*metamorphosis
dicitur
ad: frigus limis.*

Penitentia quō sit op̄s.
Penitentia respectu dei ⁊ pccoris
est op̄s: Nulla creatura neq; in
celo neq; in terra. nō oēs marty-
res neq; apostoli neq; xp̄hete. neq; p̄fes-
sores: neq; virgines: sola penitentia pla-
cat deū pccorū. Unū dixit Math. 5.
Penitentia agite: appropinq;bit et regnū
celoy. Eccl. 12. Ultissim⁹ odio h̄z pccō/
res: ⁊ miserit̄ ē penitentib;. Ezechiel. 18.
Si impius egerit pñiaz ab oī pccō suo
vita viuet. Act. 5. Penitentia couerti-
minat deleatur pcca vestra dixit petr⁹
apl̄s crucifixorib; xp̄i. sic ⁊ diceſ tibi pec-
catori. Penitentia potētissima ē in oī tpe
qr ab initio mūdivq; in finē durat eius
potētissima potentia. qr nūq; ver⁹ peni-
tēs dānabit. qr de oī gñe hoīm iueniunt
in inferno nisi de penitentib; vere et inno-
cētib;. Itē in oī etate ⁊ in qlib; etates sal-
uat. ⁊ qnq; quasi extrema sufflatiōe ut
patet in latrone q; cū xp̄o i cruce pep̄edit
In oī loco: qr pccori celū apit. qd null⁹
angl̄s nec aliq; sctōy face posset In ter-
ra: qr plus mereri facit penitentia die
q; peccator in mille annis. In inferno ⁊
in purgatorio potētia exercet. qr vtrūq;
extinguit penitentib; veret pfecte. In oī
psona: etiā si cētū milia mortes meruiss;
Etiam si sit sicut iudas vel pylat⁹ yl̄ he-
rodes. Chrysost. O penitentia omnia li-
gata soluis. oīa. aduersa tu mitigas oīa
q; trita tu sanas. Sap. 7. Cū slyna oīa
pt. O Pñia oīa potest in celo. ⁊ in
teria respectu dei ⁊ pccoris p̄ter quatuor
Primum ē pccorē de inferno nō posselī
berare. Quia in inferno nlla ē redēptio
Unū greg⁹. xi. li. moral. Quisq; ad ifer-
ni mala toleranda descēderit: nequaq;
vleris⁹ ad lucez redibit. Quia nequaq;
vleris⁹ misericōdia parçēs libēat. q; semel i

locis penalib; iusticia iudicantis dānat.
Ergo p dānatis n̄ est orādū. q; nunq;
liberabuntur. Unū dī Aug⁹. Si scires
p̄tem meū in inferno. non plus orare p
eo q; p diabolo. Licet aut̄ pñia nō pos-
sit hominē de inferno liberare. p̄ tamē
a portis inferi. id est a peccat⁹ mortalib;
dū homo viuit ipm pccorē eruere Tan-
te est potētie. Hoc nemo alius nec in ce-
lo nec in fra pot. Scdm q; non potest ē
q; virginitatē pditā nō p̄t restituē. Unū
de Isid. desummo bo. Oē pccm p peni-
tentia recipit vulnē sanitatem. virgini-
tas aut̄ si labif nulla penitentia repa-
tur ad integratē. Et licet penitentia vir-
ginatatem non possit reddere. potest tñ
peccatorē penitentia virgini equalem vel
maiorem in celo efficere: q; uis aureolā nō
valer tpe penitens reb abere. Verbi g/ia.
Beatus Petr⁹ apl̄s maior ē q; ml̄
tevirgines q; uis aureolam non habeat.
Sibz maria magdalena. ⁊ mlti alij san-
cti. Sed aureolam virgo corrupta neq;
q; habere potest: etiā quantumcūq; pe-
nitentia. Unde Hyeronimus. Judēter
loquo cum omnia possit deus. fuscitare
tamē non potest virginem post ruinam
valer quidē liberare de pena: h̄ nō valeat
coronare corruptā. Tertium qd nō p̄t re-
stituere: Et licet nō possit tempus pdi-
tum restituere: tamē potest deo p eo satq;
facere Quartū est: q; opa de gñe bonoz
mortua. i. opa facta i pccō mortali n̄ po-
test viuiscare. Et licet non possit opera
mortua viuiscare: p̄t tñ opa mortifica-
ta resuscitare. i. illa bona opa q; sūt i gra-
tia ārea facta. ⁊ postmodū p seqns mor-
tale peccatū mortificata. illa opa ip̄a pe-
nitentia renuiscere facit. H̄z illa opa q;
sunt facta in peccato mortali nūquā re-
viuiscunt. versus. Vivere non poterit
q; nūq; viua fuerit. Sciendū q; penitē-
tia in tribz p̄sistit. scz i qtritōe vā. ⁊ p̄fes-
sione pura. ⁊ satisfactōe. de qb; nūc per
ordinē dicēdum est.

32

De sacramento

C De pma parte penitentie. scz de p tritōe.

Q Ontritio f m btm Thomā sup 4. dist. i 7. est dolor voluntarie. assumptus p peccatis cū p posito cōfitendiz satisfaciendi. Querit vtrū p tritio debeat esse maxia. Rūdeo quā tū ad iteriorem dolorē t displicētiā dī esse maxim⁹ dolor. qd pbaſ p tria. Pūmo: qz i nulla re debem⁹ h̄etantā com placentā sicut i dō. mō hoc totū perdimus cū pccō mortali. t p traria p trariis curant. Ergo de pccō cōmissō maximū dolorē displicētiā h̄et debem⁹. Se cundo pbaſ qn quis offendit aliquē di lectū qnto p̄dē h̄ dolet tanto magz eū dilexit Sed dēi sup oia diligē debem⁹ quem peccādo offendim⁹. igif tē. Tertio pbaſ qn quis aliquā rē perditranto plus dolet qnto melior ipa res ē. Or hō plus dolet de amissione vnius florenz qz denarij. Sed deus est summū t infinitū bonū quem peccando offendim⁹ t perdimus. igif. tē. Exquisib sequitur qd dolor contritois qntu ad iteriore displicētiā dī esse maior om̄i dolore qdē poralit p̄t hoī accidere. etiā si oia bona rpalia pderet. vel pat̄ mat̄ v̄xor t filij. t cōiter oēs p sanguinei morerent. Ergo i vera amaritudie cordis t p tritōe deflere debem⁹ offensam dēi t mortē nostrē prie aie. Un Innocenti⁹ de vilitate p̄dīcōis hūane. Sentiat se culpabiliter durūt dure culpabilem qd amici sui mortē corpalem deplorat. t spūalem aie sive mortem non deflet:

C Quatuor sunt signa p tritōis.

Q Ontritionis signa sunt quatuor per que cognosci potest an deus per contritionem indulserit sibi peccata. qd sine vera contritione nullio mō fit remissio peccatorum. Primū signū si de preteritis peccatis dolet: t i futurū se firmiter cauere pponit. sic qd potius veller subire oēm penam in generali loquendo. vel etiā moni corporaliter v̄l

mēdicare qz ampli signū mortalit pēcaē. Un apls. Quis nos separabit a charitate chri. an psecutio aut famē. Sed cndū signū est si ipē penitēs paratus est facere satisfactionem lēsis sive in rebus: scz restituendo omnia iniusta. sive famē scz reuocando qd falsē mendaciter suū p̄ximum: ifamauerit. sive in corpore vñnerando. sive virginitatem virginuz cor rumpendo: t sic de alijs offensis. Et in quibus non potest satisfacere doleat. et habeat p̄positum satisfaciendi cum aliq modo poterit. Unde Bernar. Qui ve raciter penitet quicqd sibi p culpa quā odit iniungit: tacita conscientia patiente amplectitur. Tertium signum qd p̄cat offensoribus quomodo cūqz t quantum cūqz t qz grauit offensus sit ab alto sive in rebus sive i fama sive i persona. Vel etiā si grauior offensio accidisset v̄l in futurū accideret parat̄ eī aīo suo p̄pē dēi indulgere. vt d̄s sibi peccāta sua indulgeat. Sed qd nō vult indulgere: nō est vere p tritōs. nec ver⁹ penitēs. Un Christo. d̄ cō punctōe cordis. Qualcvi erga te ecē deum cū delicto p̄venia possis: talē te exhibere debes his qui deliquerunt i te Un Aug⁹. Unusqz talē indulgētiā acceptur est a dō qlem t ipē dederit p̄ximo. Ergo illi qui adbutant in rancore: et nolunt indulgere: non sunt absoluendis: nec cum sacra communione communi candi. Quartum signum est si officium vel negotiū qd sine pccō mortalino p̄ exerceri parat̄ est resignare. Ergo illi qd h̄nt̄lia officia. qd nllō mō sine pccō mortali p̄ficere p̄nt: sic traditores lenones. t sic de alijs t p̄ quibz inhibet eis cōmūnō semper sūt in pccō mortali t̄ seruicio diaboli die noctuqz. t insup sunt priuati omni bono totius ecclesie. t n̄h̄il possunt in isto statu facere quod sit eis meritorium vīte eterne. licet quandoqz confitentur. tamē n̄h̄il valet eis talis cōfessio ex quo desistere a tali officio nolunt. Sed hoc non intelligitur de illi qui has